

2023/2018(INI)

13.7.2023

NÁVRH ZPRÁVY

o provádění programu Evropský sbor solidarity 2021–2027
(2023/2018(INI))

Výbor pro kulturu a vzdělávání

Zpravodajka: Michaela Šojdrová

Zpravodajka přidruženého výboru v souladu s článkem 57 jednacího řádu:
Beata Kempa, Výbor pro rozvoj

OBSAH

	Strana
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRUTÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ	3
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	12
PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ NEBO OSOB, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA INFORMACE.....	17

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRNUÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ

1. Úvod

Tato zpráva se zabývá prováděním programu Evropský sbor solidarity v rámci současného víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 a vztahuje se na období let 2021 až 2023. Program nahradil program Evropská dobrovolná služba (EDS), který byl součástí programu Erasmus+ do roku 2018. Poté následovalo tříleté pilotní období programu Evropský sbor solidarity v letech 2018–2020.

Současný samostatný program je stěžejním programem EU v oblasti dobrovolnické činnosti. Poskytuje jednotné kontaktní místo pro dobrovolnické činnosti mladých lidí v celé Unii i mimo ni a představuje významnou zkušenost v kontextu neformálního i informálního učení.

Navíc se vyvinul z čistě vzdělávací mobility dobrovolníků v program zaměřený na solidaritu a dopad na komunity. Dobrovolnictví je koneckonců projevem solidarity a přináší nesporné výhody, pokud jde o společnost, účast občanů a aktivní občanství, představuje však pro účastníky rovněž příležitost rozvíjet potřebné dovednosti a schopnosti.

Jak uvádí nařízení 2021/888: „*Program je navržen tak, aby otevíral pro mladé lidi nové příležitosti k vykonávání dobrovolnických činností v oblastech spojených se solidaritou a také k tomu, aby z vlastní iniciativy vytvářeli a rozvíjeli solidární projekty. Tyto příležitosti přispívají k jejich osobnímu, vzdělanostnímu, společenskému, občanskému a profesnímu rozvoji.*“

Tato zpráva pokrývá probíhající provádění cílů a činností programu a vyzdvihuje úspěchy i možné mezery v oblasti poskytování příležitostí pro solidární činnosti mladým lidem.

V rámci vypracování této zprávy o provádění uspořádala zpravodajka dne 23. května 2023 setkání zúčastněných stran. Celkově poskytlo zpětnou vazbu 11 zúčastněných stran, včetně národních agentur, mezinárodních organizací a nevládních organizací. Kromě tohoto setkání získala zpravodajka několik písemných prohlášení od dalších organizací účastnících se programu.

Zpravodajka rovněž využila studii Výzkumné služby Evropského parlamentu (dále jen „studie Výzkumné služby“) a studii zadanou Tematickou sekcí Strukturální politika a politika soudržnosti (dále jen „studie tematické sekce“), které hodnotí první provádění programu.

2. Souvislosti provádění programu

Pozdní přijetí víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a nařízení, kterým se zavádí program Evropský sbor solidarity, v květnu 2021, vedlo k určité prodlevě při provádění, jelikož mnoho organizací nemohlo v létě 2021 předložit projekt. Navíc mnoha organizacím byly jejich projekty z let 2019 a 2020 kvůli pandemii COVID-19 odloženy na rok 2021.

Krise COVID-19 výrazně dopadla na aspekt mobility programu – některé činnosti byly přeneseny do online prostředí, ale mnoho umístění muselo být zrušeno.

Přidaná hodnota a odolnost programu se prokázaly zkraje roku 2022 při ruské vojenské agresi

vůči Ukrajině a následném přílivu uprchlíků přechajících před válkou. Evropský sbor solidarity a Erasmus+ poskytly příležitosti soustředit činnosti na podporu přesídlených lidí z Ukrajiny. Evropský sbor solidarity zavedl zvláštní politickou prioritu s cílem přispět k pomoci/podpoře pro ukrajinské uprchlíky, což probíhajícími projektům Evropského sboru solidarity (dobrovolnickým projektům a solidárním projektům) umožnilo přizpůsobit svůj rozsah a činnosti na dobrovolném základě právě tomuto cíli. Mnoho podpořených projektů navíc řešilo situaci způsobenou řadou extrémních povětrnostních událostí a přírodních katastrof, k nimž došlo v průběhu roku 2021 i dále.

Navzdory překážkám se program Evropský sbor solidarity ukázal jako jedinečná vstupní brána pro evropskou solidaritu a nástroj pro budování komunit, neboť do dobrovolnických činností během pandemie nebo činností na pomoc ukrajinským uprchlíkům se zapojilo mnoho dobrovolníků. To jen potvrzuje, že Evropský sbor solidarity je skutečně evropským programem a představuje způsob, jak čelit současným výzvám a vyrovnat se s krizemi.

3. Cíle a činnosti

Obecným cílem programu je zvýšit účast mladých lidí a organizací na dostupných a vysoce kvalitních solidárních činnostech, především dobrovolnické činnosti, a tím posílit soudržnost, solidaritu, demokracii, evropskou identitu a aktivní občanství v Unii a mimo ni a řešit společenské a humanitární výzvy na místě, se zvláštním zaměřením na podporu udržitelného rozvoje, sociálního začleňování a rovných příležitostí.

Specifickým cílem programu je poskytnout mladým lidem, včetně těch s omezenými příležitostmi, snadno dostupné příležitosti k zapojení se do solidárních činností navozujících pozitivní společenské změny v Unii a mimo ni a současně zlepšit a náležitě doložit jejich kompetence, jakož i usnadnit jejich trvalou angažovanost coby aktivních občanů.

Za tímto účelem program stanoví tyto dvě složky činnosti:

- a) účast mladých lidí na solidárních činnostech a
- b) účast mladých lidí na solidárních činnostech zaměřených na humanitární pomoc (Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci).

Činnosti v rámci první složky představují dobrovolnické činnosti, včetně působení dobrovolnických týmů v oblastech s vyšší prioritou, a solidární projekty. Obě složky zahrnují činnosti zaměřené na vytváření sítí a opatření pro kvalitu a podporu.

Pravomoc v oblasti druhé složky je v kompetenci výboru DEVE Evropského parlamentu, který na toto téma zveřejnil stanovisko.

Zpráva popisuje, jak jsou plněny cíle a činnosti. Hodnocení provádění je založeno na porovnání cílů programu s dosaženými výsledky za použití kvantitativních i kvalitativních ukazatelů. Mezi tyto ukazatele patří oficiální údaje poskytnuté Evropskou komisí (EK), konkrétně GŘ EAC a GŘ BUDG, výsledky a hodnocení studií a zpětná vazba od různých zúčastněných stran.

4. Solidární činnosti

Podle prohlášení o výkonnosti programu GŘ BUDG, které se vztahuje na období do 31. ledna 2023, se předpokládá, že program v letech 2021 až 2027 poskytne příležitosti pro nejméně

185 755 mladých lidí. Jde však o upravený počet v porovnání s odhadovaným počtem 270 000 příležitostí při zahájení programu v roce 2020. V prvních dvou letech projevilo zájem téměř 330 000 mladých lidí. I přes počáteční komplikace a následné krize v letech 2021–2022 bylo v rámci programu vybráno více než 42 903 mladých lidí z téměř 80 000 podaných přihlášek. Zájem mladých lidí o program je značný a dále narůstá.

Přibližně 85 % dobrovolnických příležitostí Evropského sboru solidarity připadá na dlouhodobé činnosti. Původní odhad byl 65 % dlouhodobých činností a 35 % krátkodobých. Dlouhodobé činnosti jsou náročnější na zdroje. Spolu s inflací a vysokou mírou účasti mladých lidí s omezenými příležitostmi to vysvětluje relativně nižší počet účastníků krátkodobých činností ve srovnání s původní prognózou.

Následující části se budou zabývat touto situací i dalšími aspekty programu týkajícími se jednotlivých činností programu, viditelnosti a plnění rozpočtu. Každá z částí poskytuje popisný přehled úspěchů i výzev, které je třeba řešit.

4.1. Dobrovolnické činnosti

Tato činnost je mezi žadateli nadále nejoblíbenější, přičemž v letech 2021–2022 bylo vybráno 27 507 účastníků.

Jednou z hlavních politických priorit je zahrnutí mladých lidí s omezenými příležitostmi. V roce 2021 Komise přijala prováděcí akt zaměřený na začleňování a rozmanitost při účasti v programech Evropský sbor solidarity a Erasmus+ na období 2021–2027. Prováděcí rozhodnutí (EU) 2021/1877 by mělo umožnit více lidem účastnit se dobrovolnické činnosti v jejich zemi pobytu nebo v jiné zemi tím, že osloví větší počet lidí s omezenými příležitostmi.

Celkový počet účastníků s omezenými příležitostmi v projektech vybraných v rámci výzev v letech 2021/2022 byl 14 060, z nichž 8 622 se účastnilo individuální dobrovolnické činnosti a 5 438 působilo v rámci dobrovolnických týmů. Tyto počty překračují původní záměr rozměru začleňování programu a dokazují, že je program skutečně inkluzivní. V letech 2021 a 2022 představovali mladí lidé s omezenými příležitostmi celkově 35 % účastníků.

Je třeba přijmout další opatření, aby byl program ještě inkluzivnější, a to zohledněním návrhů uvedených v doporučení Rady 2022/C 157/01 o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci Evropské unie.

Mladí lidé se mohou zapojit do tolika dobrovolnických týmů, do kolika chtějí. Individuální dobrovolnická činnost je však omezena maximální dobou trvání dvanácti měsíců. Měl by být zvážen pružnější a vstřícnější přístup, jako například strategie, která by umožnila účastníkům kombinovat země, témata a zkušenosti, místo aby omezovala činnost na pouze jednu dlouhodobou mobilitu. Tento inkluzivní přístup by otevřel více příležitostí těm, kteří se nemohou zavázat k delšímu časovému období.

Vysílající organizace (podpůrné) jsou nedílnou a zásadní součástí fáze přípravy a následných činností. Programový průvodce definuje jejich roli takto: podpora, příprava a/nebo odborná příprava účastníků před odjezdem, zprostředkování komunikace mezi nimi a jejich hostitelskými organizacemi a/nebo poskytování podpory účastníkům po návratu z jejich činnosti, jakož i řízení a koordinace projektů.

Název „podpůrná organizace“ nevysvětluje její roli ani povinnosti. Jedním z návrhů je pojmenovat je „vysílající organizace“ (jako u předchozího programu Evropská dobrovolná služba) a stanovit jejich zapojení do dobrovolnických činností jako povinné.

Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci je centralizovanou činností, která má jinou logiku než decentralizovaná dobrovolnická činnost. Tyto různé okolnosti vedou k mnoha nejasnostem mezi příjemci. Činnosti a komunikace decentralizovaného i centralizovaného dobrovolnictví by tedy měly být lépe sladěny a koordinovány.

Mimo jiné je zapotřebí opatření pro řešení problémů s vízy dobrovolníků Evropského sboru solidarity ze zemí mimo schengenský prostor, neboť hostitelské organizace jim nemohou se získáním víz pomoci. Mělo by zahrnovat finanční a právní pomoc pro umístění zahrnující státní příslušníky třetích zemí, mladé lidi z programu Erasmus+ a partnerské země, jakož i mladé uprchlíky. Jedním z možných řešení je vytvoření zvláštní kategorie víz pro účastníky Evropského sboru solidarity se zrychleným a bezplatným postupem.

4.2. Solidární projekty

Solidární projekty zaznamenaly pozitivní vývoj ve všech čtyřech prioritních oblastech: začleňování a rozmanitost, digitální transformace, účast na demokratickém životě, ochrana životního prostředí, udržitelný rozvoj a opatření v oblasti klimatu. Celkový počet vybraných projektů v roce 2021 činil 1948 a 1877 v roce 2022. Celkový počet vybraných dobrovolníků mezi lety 2021 a 2022 byl 12 548.

Během pandemie COVID-19 bylo také zahájeno mnoho projektů, které se zaměřují například na nejzranitelnější skupiny nebo podporují používání digitálních nástrojů. Navíc byl zaznamenán zvýšený zájem o projekty na pomoc ukrajinským uprchlíkům. V neposlední řadě se značný počet projektů věnoval také životnímu prostředí a změně klimatu (397), zeleným dovednostem (267) a demokracii a inkluzivní demokratické účasti (200).

Navzdory tomuto trendu je o solidární projekty mezi dobrovolníky trvale menší zájem, jelikož povědomí o těchto projektech je také poměrně nízké (viz bod 6.1.).

Zpětná vazba od zúčastněných stran také upozornila na to, že minimální počet pěti účastníků u solidárního projektu je příliš vysoký. Bylo by možné to vyřešit snížením hranice na tři nebo čtyři osoby v příštím programovém období. Několik organizací se navíc domnívá, že minimální věková hranice pro solidární projekty (vnitrostátní) by mohla být snížena na 16 let, s ohledem na to, že v případě aktivit participace mládeže Erasmus+ je hranice dokonce stanovena na 13 let.

4.3. Vytváření sítí

Činnosti zaměřené na vytváření sítí jsou podpůrnými činnostmi, při nichž se zlepšuje provádění programu z hlediska kvality a vytváří užší propojení s vývojem politik. Klíčovým zdrojem pro hodnocení je specializovaná analýza SALTO vztahující se na roky 2020–2022.

Na základě informací od výboru plánování je zřejmé, že plánované činnosti jsou rovnoměrně rozděleny a zahrnují program Evropský sbor solidarity obecně, podporu kvality, jakož i rozvoj kvality, dovedností a kompetencí. Činnosti v některých klíčových oblastech jsou však stále nedostatečně zastoupeny: digitální transformace, opatření v oblasti klimatu a udržitelnost

a účast mládeže.

Pandemie COVID-19 ovlivnila především tyto činnosti, neboť většina z nich se musela konat online. Na jedné straně byl přechod úspěšný a příslušné činnosti se staly pružnějšími. Na druhé straně si online činnosti vybraly svou daň, pokud jde o udržení motivace a zapojení účastníků. Náročná situace v každém případě prokázala schopnost národních agentur a pracovníků zodpovědných za vytváření sítí přizpůsobit se nepředvídaným výzvám.

4.4. Opatření pro kvalitu a podporu

Opatření pro kvalitu a podporu přitahují značnou pozornost, protože zajišťují vysokou kvalitu dobrovolnických činností a podmínek pro účastníky. Tato opatření zahrnují především značky kvality (držitelem značky kvality je 3 987 organizací), pojištění, možnosti jazykového vzdělávání, podpurný systém IT a portál Evropského sboru solidarity.

Pro provádění programu jsou klíčové účinné a účelné nástroje. Aby byl program úspěšný, je celkově zapotřebí zlepšit fungování nástrojů IT a zjednodušit postupy.

Tyto závěry potvrzuje i provedená studie, ve které 55 % národních agentur uvedlo, že považuje nástroje IT pro proces přihlášek za uživatelsky nepřívětivé. Navíc 45 % národních agentur bylo názoru, že nástroje IT komplikují příjemcům proces podávání přihlášek. Podobné hodnoty byly také zaznamenány mezi širšími zúčastněnými stranami.

V nástrojích IT neustále dochází k problémům a závadám, např. v systému online jazykové podpory. Systém online jazykové podpory je klíčový, neboť dobrovolníky připravuje na cestu do zahraničí. V tomto ohledu je kvantita a kvalita kurzů v některých jazycích nedostatečná a přechod pod akademií EU má stále nedostatky a je třeba jej revidovat. Pouze 6,5 % širokých zúčastněných stran, které byly v rámci statistického zjišťování dotazovány, mělo za to, že online jazyková podpora zlepšuje jazykové znalosti, zatímco více než 50 % ji považovalo za neúčinnou.

Některé systémy, jako například PASS, nejsou intuitivní a nenabízejí základní funkce, jako je filtrování a vyhledávání potenciálních žadatelů. Měl by tedy být zajištěn lepší nástroj pro třídění a filtrování, který organizacím umožní vybírat kandidáty. V modulu pro příjemce také dochází k technickým problémům, jako je omezený přístup ke zprávám účastníků.

Novou značku kvality je stále zapotřebí zjednodušit, zejména pokud jde o celý proces přijímání značky kvality. Zejména by měl být zkrácen a zjednodušen formulář žádosti, který by měl být rovněž dostupný ve všech jazycích EU. Organizace by navíc uvítaly častější termíny a kratší dobu pro opětovnou akreditaci. Je zapotřebí více údajů o tom, zda některé organizace o značku znovu nepožádaly a/nebo ji neobdržely ve srovnání s předchozím programovým obdobím.

Dále je zásadní uznávat výsledky učení z dobrovolnické zkušenosti (Youthpass). Navrhuje se také zaznamenávat zkušenosti do osvědčení Europass a vybídnout instituce vysokoškolského vzdělávání, aby udělovaly za dobrovolnické zkušenosti, jako jsou zkušenosti získané v programu Evropský sbor solidarity, kredity v rámci evropského systému přenosu a akumulace kreditů. Uznáváním výsledků učení, kvalifikací, profesních a životních dovedností může Evropský sbor solidarity účinně přispívat k zastřešujícím cílům Evropského prostoru vzdělávání.

5. Dobrovolnické akce humanitární pomoci

Bývalý program Humanitární dobrovolníci EU byl začleněn do programu Evropský sbor solidarity 2021–2027, přičemž došlo k významným změnám v jeho návrhu, aby mohl představovat samostatnou složku – Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci. Za hodnocení provádění humanitární složky odpovídá výbor DEVE. Program je určen pro mladé lidi ve věku 18–35 let na dobu 2 až 12 měsíců, pokud jde o individuální dobrovolnou činnost, nebo od 15 do 60 dnů, pokud jde o činnost v týmech. Rozpočet na rok 2023 činí 6,8 milionu EUR. V rámci složky humanitární pomoci bylo do července 2023 zaregistrováno více než 59 000 vyjádření zájmu, přičemž největší zájem měla skupina mladých lidí ve věku od 18 do 23 let.

Provádění humanitární složky je stále v rané fázi. V prosinci 2022 byly podepsány grantové dohody s prvními 11 vybranými konsorcii, k březnu 2023 byla plně dokončena odborná příprava prvních dobrovolníků a první vyslání v terénu proběhlo v červnu 2023. Z těchto důvodů lze složku hodnotit pouze částečně.

Proces odborné přípravy dobrovolníků je centralizovaný a řízený výkonnou agenturou (EACEA). Zahrnuje tři fáze: sebehodnocení, online odbornou přípravu prostřednictvím akademie EU a pětidenní prezenční odbornou přípravu. Přidělování míst při procesu odborné přípravy není omezeno na konkrétní časový rámec, avšak neočekávané množství obdržných přihlášek nyní umožňuje, aby se prezenční odborné přípravy zúčastnili pouze zájemci, kteří se přihlásili rychle. Nedostatečný rozpočet ve srovnání se zájmem omezuje počet míst na prezenční odborné přípravě, což má za následek čekací dobu mezi online a prezenční odbornou přípravou až 6 měsíců, a tím zpoždění vyslání.

Navíc přibližně dvě třetiny projektů vybraných pro rok 2023 v rámci humanitární složky jsou zaměřeny na rozvoj. Stejná situace panovala již v předchozím programu řízeném GŘ ECHO. Je třeba, aby byl při výběru projektů v budoucnu uplatněn vyváženější přístup zaměřený na humanitární pomoc.

6. Další závěry a doporučení

6.1. Viditelnost

Jako každý nový samostatný program EU i Evropský sbor solidarity se potýká s problémy s viditelností. Mezi potenciálními účastníky panuje mnoho mylných představ a je zapotřebí větší jasnost. Program je zaměřován s programem Erasmus+ i dalšími podobnými. Navíc často nejsou zřejmé rozdíly mezi tímto programem a jinými dobrovolnickými programy.

I přes původní nedostatky při provádění program zaznamenal vysokou poptávku ze strany mladých lidí, zejména po dobrovolnických činnostech, jelikož tyto projekty plně vyčerpaly rozpočet.

Po dvou letech fungování programu by se mohla zlepšit schopnost programu podporovat mladé lidi při činnostech. Vyšší poptávka je po dlouhodobých dobrovolnických činnostech, které jsou finančně nákladnější, zatímco krátkodobé činnosti (solidární projekty) přitahují menší zájem.

Je třeba zlepšit propagaci programu a komunikaci o programu i jeho dalších přínosech,

například prostřednictvím cílených vnitrostátních kampaní zaměřených na Evropský sbor solidarity, a to jak na samostatný program, tak jeho činnosti, jako jsou dobrovolnické činnosti a solidární projekty, aby bylo dosaženo širokého povědomí jako v případě programu Erasmus+.

Viditelnost krátkodobých činností by měla být posílena a podporována ve spolupráci s Komisí, národními agenturami a dobrovolnickými organizacemi.

Cestou k větší viditelnosti by bylo vyhlášení roku 2025 Evropským rokem dobrovolníků, jak bylo navrženo během Konference o budoucnosti Evropy i ze strany různých organizací. Tato iniciativa by posílila zaměření na dobrovolnictví i aktivní občanskou angažovanost a zvýšila povědomí o tomto programu.

6.2. Rozpočet

Evropský sbor solidarity je stále novým programem. Jeho vyhrazený rozpočet ve výši více než 1 miliardy EUR na období 2021–2027 v rámci VFR je poměrně nízký v porovnání s rozpočtem programu Erasmus+. Navzdory tomu účast v programu předčila původní očekávání a je nezbytné odpovídající financování.

Celkový rozpočet ve výši 1 033 miliard EUR na období 2021–2027 má relativně lineární a paušální povahu. Orientační rozdělení rozpočtu bude činit 94 % na dobrovolnickou činnost a solidární projekty a 6 % na dobrovolnickou činnost v rámci Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci, přičemž na vnitrostátní dobrovolnické činnosti připadne maximálně 20 %. Tyto orientační rozpočtové položky jsou plněny.

V prvních dvou letech se při plnění rozpočtu vyskytly následující výzvy: pozdní přijetí právního základu programu, pandemie COVID-19, ruská vojenská agrese vůči Ukrajině a následná vysoká míra inflace v EU.

Společným požadavkem všech národních agentur, dobrovolnických organizací a dalších zúčastněných stran bylo navýšení ročního rozpočtu, kapesného a dalších rozpočtových výdajů, aby byla zajištěna dostatečná výše finančních prostředků na řízení programu.

Podle studie tematické sekce je pouze 30 % národních agentur spokojeno s celkovým rozpočtem dostupným v jejich zemi, zatímco ostatní nebyly spokojeny ani nespokojeny (20 %), byly poněkud nespokojeny (25 %) nebo velmi nespokojeny (25 %). Zpětná vazba od širších zúčastněných stran byla poměrně negativní.

Proto je nejpalčivějším problémem navýšení rozpočtu přiděleného na program. Je zřejmé, že vysokou poptávku po nákladnějších dlouhodobých činnostech, rostoucí ceny v důsledku inflace a další rozpočtové aspekty programu nelze v rámci současného rozpočtu programu a jeho paušálních sazeb uspokojit.

V této souvislosti byl zaveden přezkum jednotkových nákladů pro granty na rok 2023, což je velmi vítáno. Problémem však stále zůstává trend paušálních sazeb pro následující roky. Na organizační podporu a kapesné je potřeba více než zavedené paušální sazby, zejména ve světle rostoucí inflace.

Údaje dostupné z prvních dvou let současného programového období ukazují velmi vysokou

poptávku a 100% míru čerpání spojenou s vysokou mírou nadměrné poptávky. I rok 2022 s navýšením 3 miliony EUR na činnosti v rámci Evropského roku mládeže skončil se 100% plněním rozpočtu u prostředků na závazky. První výsledky plateb lze očekávat na konci roku 2023.

Počet lidí, kteří mohou být z dostupného rozpočtu podpořeni, je nižší, než se předpokládalo. Důvodem je především nerovnoměrný poměr mezi krátkodobými a dlouhodobými činnostmi (viz body 4 a 6.1.), vzhledem k tomu, že krátkodobé činnosti (2 týdny až 2 měsíce) stojí průměrně asi osmkrát až desetkrát méně než delší mobility.

Zajištění pravidelného financování pro držitele značek v zájmu dlouhodobého plánování by bylo vítané, jelikož organizace potřebují mít finanční jistotu, a to například prostřednictvím pevných závazků nebo kvót na několik let.

Je zapotřebí více údajů o současném stropu financování nákladů na koordinaci pro organizace. Zúčastněné strany požádaly o zvýšení současného maximálního limitu financování, aby byl program přitažlivější pro větší organizace a sítě.

Dále také doporučily, aby existovala minimální částka, kterou hostitelské organizace budou platit partnerským/vysílajícím organizacím, například za organizaci přípravy, odborné přípravy nebo jiných činností.

Je zřejmé, že k využití potenciálu evropských organizací a sítí zapojených do programu jsou zapotřebí centralizovanější výzvy. Tyto organizace vyzvaly k vytvoření specifických centralizovaných grantů pro ně a jejich sítě spravovaných agenturou EACEA, aby se mohly ucházet o projekty individuální dobrovolnické činnosti a solidární projekty. Od těchto organizací a sítí, které mají celoevropský charakter, by nemělo být požadováno, aby v žádostech o centralizované granty prokazovaly svůj místní dopad.

Mezi národními agenturami panují rozdíly v tom, jak nakládají se žádostmi, což dále přispívá k rozpočtovým problémům. Větší pružnost by měla být zajištěna také tím, že národním agenturám bude umožněno převést nevyužité finanční prostředky, avšak s omezeními stanovenými finančními nařízeními.

Celkově je zřejmé, že program vyžaduje dostatek finančních prostředků, aby dokázal pojmout velký počet účastníků a posílit činnosti a podporu.

7. Závěr

Po pouhých třech letech provádění je důležité zaměřit se na monitorování, upozorňovat na problémy a vyhodnocovat první výsledky. Evropský sbor solidarity je jedinečný evropský program zastřešující dobrovolnické činnosti a solidární projekty. Je rovněž relativně nový a jako takový má v několika oblastech řadu nedostatků.

Na hodnocení provádění a výkonnosti celého programového období 2021–2027 je však příliš brzy. Nadcházející přezkum VFR v polovině období má být dokončen do konce roku 2024 a bude odrážet výše uvedené problematické oblasti programu a náležitě je řešit v návaznosti na konzultace se všemi zúčastněnými stranami.

V nadcházejícím programovém období by se mělo zvážit také několik nových aspektů, jako je

možnost kombinovaného dobrovolnictví a online/smíšeného dobrovolnictví, jakož i inkluzivnější, pružnější a méně byrokratický přístup.

Evropský sbor solidarity má potenciál stát se nejúspěšnějším nástrojem EU zaměřeným na solidaritu a dobrovolnictví. Jako takový bude především potřebovat dostatečný rozpočet, aby dokázal splnit očekávání a uspokojit poptávku.

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o provádění programu Evropský sbor solidarity 2021–2027 (2023/2018(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 165 odst. 4, čl. 166 odst. 4 a čl. 214 odst. 5 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, kterou EU ratifikovala v roce 2010,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/888 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Evropský sbor solidarity a zrušují nařízení (EU) 2018/1475 a (EU) č. 375/2014¹,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/817 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Erasmus+: program Unie pro vzdělávání a odbornou přípravu, pro mládež a pro sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013² („Erasmus+“).
- s ohledem na Prováděcí pokyny: strategie programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity pro začleňování a rozmanitost zveřejněné dne 29. dubna 2021,
- s ohledem na doporučení Rady ze dne 5. dubna 2022 o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci Evropské unie³,
- s ohledem na usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 5. června 2019, kterým se stanoví pokyny pro řízení dialogu EU s mládeží – Strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027⁴,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 nazvané „Zelená dohoda pro Evropu“ (COM(2019)0640),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. března 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. července 2020 nazvané „Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“ (COM(2020)0274),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 18. září 2020 nazvané „Unie rovnosti: Akční plán

¹ Úř. věst. L 202, 8.6.2021, s. 32.

² Úř. věst. L 189, 28.5.2021, s. 1.

³ Úř. věst. L 157, 11.4.2022, s. 1.

⁴ Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 1.

EU proti rasismu na období 2020–2025“ (COM(2020)0565),

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 nazvané „Akční plán digitálního vzdělávání 2021–2027 – Nové nastavení vzdělávání a odborné přípravy pro digitální věk“ (COM(2020)0624),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 (COM(2020)0625),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. listopadu 2011 nazvané „Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027“ (COM(2020)0758),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. prosince 2020 o evropském akčním plánu pro demokracii (COM(2020)0790),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. března 2021 nazvané „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“ (COM(2021)0102),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. března 2021 nazvané „Strategie EU pro práva dítěte“ (COM(2021)0142),
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316 ze dne 22. prosince 2021 o Evropském roce mládeže (2022)⁵,
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/936 ze dne 10. května 2023 o Evropském roku dovedností⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2020 o účinných opatřeních pro ekologičtější programy Erasmus +, Kreativní Evropa a Evropský sbor solidarity⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. února 2021 o dopadu onemocnění COVID-19 na mladé lidi a sport⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 6. dubna 2022 o provádění opatření v oblasti výchovy k občanství⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 – mikrocertifikáty, individuální vzdělávací účty a učení pro udržitelné životní prostředí¹⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. června 2022 o provádění opatření zaměřených na začleňování v rámci programu Erasmus+ na období 2014–2020¹¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. září 2022 o dopadu uzavření vzdělávacích, kulturních, mládežnických a sportovních aktivit z důvodu onemocnění COVID-19 na

⁵ Úř. věst. L 462, 28.12.2021, s. 1.

⁶ Úř. věst. L 125, 11.5.2023, s. 1.

⁷ Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 2.

⁸ Úř. věst. C 465, 17.11.2021, s. 82.

⁹ Úř. věst. L 434, 15.11.2022, s. 31.

¹⁰ Úř. věst. L 479, 16.12.2022, s. 65.

¹¹ Úř. věst. C 32, 27.1.2023, s. 58.

děti a mladé lidi v EU¹²,

- s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2022 o odkazu Evropského roku mládeže 2022¹³,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu a čl. 1 odst. 1 písm. e) a přílohu 3 rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro rozvoj,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání (A9-0000/2023),
- A. vzhledem k tomu, že Evropský sbor solidarity je samostatný program vytvořený s cílem otevřít nové příležitosti pro mladé lidi k vykonávání dobrovolnických činností v oblastech souvisejících se solidaritou, jakož i navrhopvat a rozvíjet solidární projekty;
- B. vzhledem k tomu, že solidární činnosti by měly mít potenciální evropskou přidanou hodnotu a působit ve prospěch společenství a zároveň podporovat osobní, vzdělanostní, sociální, občanský i profesní rozvoj účastníků; vzhledem k tomu, že dobrovolnická činnost jak v rámci Unie, tak mimo ni, je obohacující zkušeností v kontextu neformálního i informálního učení;
- C. vzhledem k tomu, že dopady pandemie COVID-19 neovlivnily zájem o program, nýbrž spíš zdůraznily jeho potenciál a prokázaly význam zapojení mladých lidí do solidárních činností v terénu, včetně smíšeného dobrovolnictví;
- D. vzhledem k tomu, že Evropský sbor solidarity poskytl příležitosti soustředit činnosti na podporu lidí přechajících z Ukrajiny a zavedl zvláštní politickou činnost s cílem přispět k pomoci a podpoře pro ukrajinské uprchlíky;
- E. vzhledem k tomu, že opatření pro kvalitu a podporu jsou zásadní pro poskytování vysoce kvalitních dobrovolnických činností; vzhledem k tomu, že tato opatření se potýkají s mnoha problémy; vzhledem k tomu, že pro provádění programu jsou klíčové účinné a účelné nástroje;
- F. vzhledem k tomu, že viditelnost tohoto programu je nadále relativně omezená; vzhledem k tomu, že Evropský rok mládeže v roce 2022 se ukázal jako jedinečná příležitost zvýšit viditelnost programu;
- G. vzhledem k tomu, že program má za cíl poskytnout do roku 2027 příležitosti pro přinejmenším 185 755 mladých lidí, přičemž dosud poskytl finanční prostředky pro téměř 43 000 mladých lidí z téměř 80 000 podaných přihlášek; vzhledem k tomu, že 85 % účastníků programu Evropský sbor solidarity žádá o dlouhodobou dobrovolnickou činnost oproti původnímu odhadu 65 % dlouhodobé dobrovolnické činnosti a 35 % krátkodobé dobrovolnické činnosti;
- H. vzhledem k tomu, že jednou z hlavních politických priorit je zahrnutí mladých lidí s omezenými příležitostmi; vzhledem k tomu, že v letech 2021–2022 do této kategorie

¹² Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 44.

¹³ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 83.

patřilo celkově 14 060 účastníků, z nichž 8 622 získalo místa jako jednotliví dobrovolníci a 5 438 místa v rámci dobrovolnických týmů;

- I. vzhledem k tomu, že vysoká poptávka po tomto programu převyšuje finanční prostředky, které jsou na něj vyčleněny, což výrazně dopadá na zapojení mladých lidí a počet projektů, jimž je přiděleno financování;
- J. vzhledem k tomu, že celkový rozpočet ve výši 1,033 miliardy EUR na období 2021–2027 má povahu paušální sazby a nedokáže reagovat na vysokou poptávku, rostoucí životní náklady, míru inflace a další problémy;
 1. připomíná Komisi, členským státům, národním agenturám a dobrovolnickým organizacím, aby prováděly a rozvíjely program Evropský sbor solidarity v souladu s opatřeními a činnostmi, které jsou pro něj určeny, a zároveň pomáhaly zjednodušit postupy a zvýšit viditelnost;
 2. vyzývá Komisi a národní agentury, aby posílily pravidelnou výměnu osvědčených postupů, zlepšily obecnou shodu o postupech programu, prohloubily spolupráci a zlepšily propagaci programu; zdůrazňuje, že do pravidelných konzultací o záležitostech spadajících do jejich pravomoci by měly být zapojeny všechny příslušné zúčastněné strany;
 3. vyzývá Komisi, členské státy, národní agentury a zapojené organizace, aby pomohly zvýšit povědomí o programu a jeho jednotlivých složkách, a dále tak budovaly jeho značku a oslovily více mladých lidí, zejména ty s omezenými příležitostmi;
 4. domnívá se, že nadcházející desetileté výročí programu v roce 2026 a možné vyhlášení roku 2025 Evropským rokem dobrovolníků by měla dále zlepšit viditelnost dobrovolnictví a příležitostí pro aktivní zapojení mládeže;
 5. bere na vědomí, že solidární projekty přitahují menší zájem a jsou méně viditelné, což vede k nerovnému rozdělení rozpočtu; vyzývá Komisi, národní agentury a dobrovolnické organizace, aby krátkodobé činnosti propagovaly;
 6. konstatuje, že potřeby mladých lidí i společenské trendy se mění; vyzývá Komisi, aby pro příští programové období prozkoumala a vyvinula nové formáty dobrovolnictví, jako je dobrovolnictví na částečný úvazek, virtuální dobrovolnictví nebo smíšené dobrovolnictví, a aby účastníkům i organizacím poskytla dostatečný rozpočet;
 7. domnívá se, že pro mladé lidi s omezenými příležitostmi jsou zvláště důležité vnitrostátní činnosti; vyzývá Komisi, aby v rámci příštího programového období snížila věkovou hranici a povinný minimální počet pěti účastníků na solidární projekt, pokud jde o vnitrostátní činnosti, a to podle příkladu aktivit participace mládeže Erasmus+;
 8. uznává, že podpůrné organizace mají zásadní význam při přípravě dobrovolníků, konstatuje však, že jejich úloha zůstává nejasná; vyzývá Komisi, aby uznala a posílila zvláštní podpůrnou úlohu zúčastněných organizací, poskytla jim finanční pobídky a učinila jejich zapojení do dobrovolnických činností povinným;
 9. vítá inkluzivní povahu programu a prováděcí pokyny k jeho strategii pro začleňování a rozmanitost; vyzývá Komisi, aby zvážila přijetí pružnějšího a inkluzivnějšího přístupu

k individuální dobrovolnické činnosti a umožnila účastníkům kombinovat země, oblasti činnosti a zkušenosti, aby byl program inkluzivnější;

10. naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že digitální nástroje a systémy, které se v současnosti používají ke správě a provádění programu, budou fungovat řádně a s využitím plného potenciálu, a vyzývá ji, aby se bezodkladně zabývala přetrvávajícími závažnými problémy s nástroji IT Evropského sboru solidarity, které jsou významnou překážkou nejen pro účast menších organizací a mladých lidí s omezenými příležitostmi, ale také pro účast všech druhů příjemců; vyzývá Komisi, aby zjednodušila proces v oblasti nástrojů IT a zpřístupnila ho všem skupinám a aby tyto nástroje před jejich dalším zaváděním v dostatečném rozsahu otestovala; konstatuje, že Erasmus+ a další programy financované EU řešily podobné problémy s nástroji IT;
11. naléhavě vyzývá Komisi, aby zlepšila kvalitu i množství online jazykové podpory pro účastníky, do systému administrace a podpory umístění začlenila lepší nástroje pro třídění a filtrování, zjednodušila a zkrátila proces podávání žádostí o novou značku kvality, stanovila častější termíny opětovné akreditace a zkrátila dobu a administrativní zátěž spojené s opětovnou akreditací;
12. vyzývá Komisi a členské státy, aby usnadnily rozšiřování vzájemného uznávání výsledků učení z dobrovolnických činností tím, že je budou zaznamenávat do osvědčení Europass a budou vybízet vysokoškolské instituce, aby za tyto činnosti udělovaly kredity v rámci evropského systému přenosu a akumulace kreditů (kredity ECTS);
13. vyzývá Komisi a členské státy, aby pro účastníky programu Evropský sbor solidarity ze zemí mimo schengenský prostor zavedly zvláštní kategorii víz, neboť hostitelské organizace jim nemohou se získáním víz pomoci;
14. vyzývá Komisi a členské státy, aby Evropskému sboru solidarity poskytly odpovídající rozpočet, který bude schopen pokrýt rostoucí zájem o program a umožní mu řešit neočekávané problémy, jako je nárůst inflace a vyšší životní náklady;
15. vyzývá Komisi, aby se zabývala dalšími rozpočtovými otázkami, jako jsou rozdíly mezi národními agenturami při vyřizování žádostí, a to zavedením konkrétních centralizovaných grantů spravovaných Evropskou výkonnou agenturou pro vzdělávání a kulturu na individuální dobrovolnické a solidární projekty pro evropské organizace a sítě a tím, že doporučí minimální částku, kterou by měly hostitelské organizace zaplatit svým partnerským/podpůrným organizacím, odstraněním nebo zvýšením stávajícího stropu financování nákladů na koordinaci a zajištění pravidelného financování pro držitele značky kvality v zájmu dlouhodobého finančního plánování; je přesvědčen, že tato opatření pomohou organizacím a národním agenturám poskytnout více příležitostí a naplňovat potenciál programu;
16. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, národním agenturám a mládežnickým i dobrovolnickým organizacím.

**PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ NEBO OSOB,
OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA INFORMACE**

Tento seznam byl vypracován zcela dobrovolně a na výlučnou odpovědnost zpravodajky. Při sestavování tohoto stanoviska obdrželi zpravodajové podnět od těchto subjektů:

Subjekt nebo osoba
Centre for European Volunteering
Network of European Voluntary Service Organisations
European Youth Forum
Erasmus Student Network
SALTO-YOUTH
Czech National Agency for International Education and Research
JUGEND für Europa, German National Agency
Gdansk Volunteer Centre
Compagnons Batisseurs
The Ecumenical Diaconal Year Network
COMECE